

Velika udeležba na volitvah v odbore osnovnih frontnih organizacij

Ljubljana, 5. novembra

Po nepopolnih podatkih, ki smo jih prejeli od naših dopisnikov, se je današnjih volitev v odbore osnovnih frontnih organizacij v mestih Celje, Jesenice, Kranj in Ljubljana ter okrajih Šoštanj, Trbovlje, Idrija, Sežana in Tolmin udeležila ogromna večina frontovcev. V številnih vaseh so že v ranih jutranjih urah zaključili volitve s 100 odstotno udeležbo. V Tolminu, Kranju in drugih krajih so številni volivci, po opravljeni volilni dolžnosti, odšli na prostovoljno delo in na druge delovne akcije, ki so jih sprejeli v okviru šestmesečnega tekmovanja v počastitev desetletnice Osvobodilne fronte.

Danes je v mnogih, zlasti hribovitih vaseh Slovenije zapadel sneg, kar je sicer nekoliko oviralo poročevalsko službo, ni pa moglo preprečiti polnoštevilne udeležbe frontovcev na volitvah. Tako so frontovci z Vojškega, kjer je zapadlo 80 cm snega, že v ranih jutranjih urah opravili svojo volilno dolžnost.

Po delnih podatkih je bila udeležba na današnjih volitvah naslednja: Ljubljana-mesto (tu so všteti rezultati do 17. ure) I. rajon 96,9%, II. rajon 94%, III. rajon 95,3%, IV. rajon 97,2%, V. rajon 92,9%.

Celje-mesto 98%, Jesenice-mesto 97,3%, Kranj-mesto 97%, šoštanjski okraj 90%, trboveljski okraj 95%, idrijski okraj 93%, sežanski okraj 99,7%, tolminski okraj 97%.

Kako so volili v Ljubljani

Na predvečer volitev je bilo po vseh voliščih zelo živahno. Tekmovali so v okrašanju volišč, ulic in posameznih hiš. Na terenu Brdo so pred volišče postavili visoke mlaje, ovite z zelenjem in vencji, ki so jih ob večerih spletele mladinke in žene. Ze v zgodnjih jutranjih urah so zvočniki prenašali borbene pesmi in prve volivne rezultate.

Pred voliščem terena Brdo v IV. rajonu so se že pred peto uro pojavili člani domače lovske družine in skupina delavcev. Do osme ure so dosegli že 38,2% udeležbo, do 11. ure pa so kot prvi teren v Ljubljani zaključili volitve 100%. Po opravljenih volitvah so se mnogi prijavili za prostovoljno delo pri posipavanju cest.

Na terenu Večna pot, kjer so pred desetimi leti ustanovili OF, so volišče še posebno lepo okrasili. Na vidno mesto so obesili tudi odlitke, ki so ga letos prejeli od Centralnega odbora LF Jugoslavije. Na volišču Vrtača je ob 10. uri dopoldne volil predsednik vlade tov. Miha Marinko.

Frontna organizacija na Barju je bila do nedavnega pasivna, med tekmovanjem pa je Fronti uspelo aktivirati zbirati več vaščanov za pomoč pri vzgoji otrok. Večino otrok so vključili v praktične krožke, ki jih vodijo domači strokovnjaki. Na današnjih volitvah je bil teren Barje najboljši v I. rajonu. Do 10. ure so volili že 92%.

Lepe uspehe so dosegli v zgodnjih jutranjih urah tudi frontovci 10. terena. Do osme ure se je udeležilo volitev 33% frontovcev. Volišče so si

CELJSKI DELAVCI SO PO VOLITVAH OBISKALI PARTIZANSKE VASI NA KOZJANSKEM

Celje je bilo na današnji dan lepo okrašeno z zelenjem, zastavami in parolami. Ze ob 7. uri zjutraj so se frontovci zbirali na voliščih in tekmovali v čim večji udeležbi. Največje uspehe so dosegli v prvi volilni enoti prve četrti, kjer so do 8. ure zjutraj volili 92,5%. Delavci tovarne emajlirane posode in Metale so bili med prvimi na volišču. Po volitvah pa so odšli v partizanske vasi na Kozjansko, kjer so kmetom popravljali kmetijske stroje.

V ŠOŠTANJSKEM OKRAJU SO SE KLJUB ZAPADLEMU SNEGU UDELEŽILI PROSTOVOLJNEGA DELA

V zgodnjih jutranjih urah so bile v Šoštanju, Velenju in Nazarju budnice. Na mnoga volišča so prihajali frontovci z zastavami in parolami. V zgodnjih dopoldanskih urah je volilo v domače vseh vaseh 67% volivnih upravičencev. V 9 odborih so že ob 9. uri zaključili volitve s 100% udeležbo. Čeprav je v nekaterih krajih zapadlo nad pol metra snega, so se frontovci udeležili prostovoljnega dela. V Velenju, Novi Štifti in Gorenju so delali pri gradnji zadržnega doma, v Smartnem ob Paki pa so nakladali les za izvoz.

ZADRUŽNIKI V GABROVICI SO ZACELI NA DAN VOLITEV GRADITI SILOS

V nekaterih vaseh sežanskega okraja so na predvečer volitev zagoreli kresovi, v zgodnjih jutranjih urah pa so po vseh večjih centrih igrali budnice. Posebno razgibane so bile vaše frontne organizacije v Ponikvi, Dobravljah, Gabrovici in Amperu, kjer so že zgodaj zjutraj zaključili volitve 100%. V Gabrovici so zadržniki počastili dan volitev s tem, da so že ob 6. uri zjutraj začeli graditi silos. V zgodnjih jutranjih urah so zaključile volitve 100% tudi vasi Pliskovnik, Praskovica in Kosovlje.

S sprejemom jugoslovanskega predloga o dolžnostih držav v primeru izbruha sovražnosti bomo postavili še eno prepreko napadalni vojni je izjavil Edvard Kardelj

ob obrazložitvi predloga v političnem odboru Generalne skupščine Organizacije ZN

Lake Success, 5. novembra. (Tanjug.) Politični odbor Generalne skupščine je začel včeraj obravnavati predlog jugoslovanske delegacije o »dolžnostih držav v primeru izbruha sovražnosti«. Prvi govornik je bil šef jugoslovanske delegacije Edvard Kardelj, ki je imel naslednji govor:

»Gospod predsednik, gospodje delegati!

Dve strahoviti vojni v življenju ene in iste generacije nista mogli ostati brez reagiranja človeštva. Bridke človeške izkušnje iz teh vojn so neizmerno poglobile mržnjo proti napadalcu. Tako kot je v zadnjih nekaj desetletjih tega stoletja izredno napredovala družbena zavest o pravicah človeka, o pravicah narodov do samoodločbe, o pravici delovnega človeka za socialno zavarovanje itd., tako je v ljudski zavesti odločno prevladovala tudi misel, da je napadalna vojna zločin proti človeštvu, da se je treba proti temu zločinu boriti in da ga je treba kaznovati. Hkrati so izkušnje do take mere utrfile spoznanje ljudi o potrebi združenih naporov vseh narodov, da bi se preprečile nove napadalne vojne, da se je to moralo odražati v številnih mednarodnih pravnih aktih.

I.

Ze med prvo in drugo svetovno vojno se je miroljubno človeštvo uprlo proti ideji, da bi se lahko nekaznovano ponovilo novo splošno prelihanje krvi med narodi. Pod pritiskom takega razvoja ljudske zavesti je bilo izdano med obema vojnoma novo temeljno pravilo o vojnem pravu. Namesto starega pojmovanja, da ima vsaka država pravico na vojno kot na instrument svoje nacionalne politike, in da lahko po prostem preudarku napove vojno drugim državam, je prevzeto v pogodbeno pravo civiliziranih držav pravilo o prepovedi zatekanja k napadalni vojni. Napadalna vojna je bila po teh pogodbah postavljena izven zakona. To načelo o prepovedi napadalne vojne je bilo sprejeto ne le v Briand-Kelloggov pakt, ki so ga v raznih variacijah podpisale skoraj vse države, ki sedaj na tej skupščini, temveč se je iskal tudi način, da se v posameznih dokumentih podrobno definirajo in ožigosajo razne vrste napada in mednarodnega terorizma, da bi se vnaprej obsodila uporaba sile po enih državah na škodo ozemeljske nedotakljivosti in politične neodvisnosti drugih držav.

V TRBOVELJSKEM OKRAJU SO SE NAJBOLJE ODREZALI V HRASTNIKU

V Trbovljah je do 8. ure zjutraj volilo 50%. Na volišču v kovinarski šoli je med drugimi še pred 6. uro volil tudi večkratni udarnik in ljudski poslanec Anton Zagoršček. Ob 10. uri dopoldne sta volišči Zabreznik in Semnik zaključili volitve 100%. V Trbovljah je volilo do 10. ure nad 50% volivnih upravičencev. Ob 10. uri je bil najboljši Hrastnik, kjer je volilo 70% volivnih upravičencev, volišča Steklarna Hrastnik in Log ter kolonija pa so imela nad 90% udeležb. V Zagorju je volilo do 11. ure 47% volivcev, v Zidanem mostu 57%, in v Radečah 51%.

Ob 12. uri se je procent udeležbe močno dvignil. Hrastnik je še vedno vodil z 82% udeležbo. Ob 14. uri so v Trojanah dosegli že 97% udeležbo, Sentogetardu 100%, v Izlakah in Hrastniku 88%, ter v Vrhovem 78%.

V tem smislu je skupno prizadevanje članic Društva narodov pripeljalo do londonskega protokola o agresiji. Res je, da ti pravni akti mednarodnega prava niso preprečili izbruha druge svetovne vojne, saj tega čisto naravno ne more storiti nobeno pravno pravilo, vendar pa so le odigrali svojo pozitivno vlogo tudi med drugo svetovno vojno in po njej. Dejstvo je, da so se Združeni narodi tudi v svojem boju zoper fašistične sile in pri svojem prizadevanju za ustanovitev nove organizacije mednarodne varnosti ravnali po teh pravilih. Imperativna narava pravic mednarodnega prava, ki govorijo o postavitvi napadalne vojne izven zakona, in sankcija zoper kršenje teh pravic sta dobili dvojno potrditev po Združenih narodih med drugo svetovno vojno in ob njenem koncu. Z ene strani je Ustanovna listina Združenih narodov postavila kot osnovni cilj nove skupnosti držav varovanje in vzpostavitev miru in je potrdila načelo, da se morajo vse države članice zavezati, da se bodo vzdržale uporabljanja sile pri svojih akcijah zoper druge države, pri čemer se sme sila uporabiti edino in le izjemoma samo v primeru individualne ali kolektivne samobrambe. Z druge strani se Združeni narodi niso zadovoljili samo s tem, da bi znova razglasili prepoved vojne kot sredstva nacionalne politike, ampak sta bili v Londonu leta 1945 podpisani dve identični listini, in sicer listina o nürnberškem in listina o tokijskem mednarodnem vojaškem sodišču, po kateri so bile zagotovljene sankcije zoper kršitev predvojnih pravic o prepovedi napadalne vojne, proti tistim nacističnim in japonskim zločincem, ki so pripravljali agresijo in se zatekli k napadalni vojni. Njihova načela so bila razglašena za hude zločine zoper varnost človeštva in so dobili najodgovornejši zločinci zasluženo kazno. Ta kazen je imela v prvi vrsti ta pomen, da je potrdila odlok o prepovedi napadalne vojne kot trden zakon mednarodne skupnosti, katerega kršitev se kaznuje kot zločin. Združeni narodi pa niso ostali samo pri tem zgodovinskem primeru, ampak so leta 1946 razglasili tako imenovana nürnberška načela za zakon civiliziranih narodov. Generalna skupščina je bila izdala komisiji za mednarodno pravo nalog, da naj formulira ta načela. Komisija je svoje delo končala.

Predlog komisije o formulaciji teh pravic, ki obsojajo napadalno vojno, je danes na dnevnem redu te skupščine. Upamo, da bodo pravila o mednarodnih zločinih te vrste kmalu razglašena in da bodo izdelovanje načrtov za napadalno vojno, priprave za takšno vojno in začezanje takšne vojne znova kvalificirani kot hudi zločini zoper mir in človeštvo.

II.

Ti uspehi v boju miroljubnih sil zoper napadalno vojno pomenijo vsekakor zelo pomembno pridobitev za človeštvo. Jasnno je, da pogodbe takšne vrste ne morejo same po sebi preprečiti vojne, vendar pa imajo močan praktični učinek glede udržitve miru. Obveznosti, ki jih takšni mednarodno-pravni predpisi nalagajo vsem narodom, nimajo svoje moči samo v tem, da so posledica enakopravnih pogodb, ampak predvsem zato, ker se v njih v večji ali manjši meri kaže formirano pojmovanje velkanske večine človeštva, da je napadalna vojna zločin. Napadalec torej ve, da ima njegova akcija proti sebi vse miroljubno človeštvo. Razumljivo je, da je s tem ustvarjena nenavadno močna ovira za pripravljane napadalne vojne.

Prav iz teh razlogov se napadalec v našem času skuša skriti in si prizadeva, da dá svoji napadalni akciji krinko navidezne obrambne potrebe. Celo Hitler je skušal zakriti napadalni značaj vojne, ki jo je začel. Izkušnje iz povojne dobe prav tako pričajo, da obstoji in da se bo tudi v prihodnje manifestiralo prizadevanje, da bi se izigrala obstoječa pravna in moralno-politična načela pri vprašanjih o obsodbi in zatiranju napadalnosti na ta način, da bi se napadalnost dejansko prikazala kot nujna samobramba, to je kot obrambna vojaška akcija zoper agresijo. Lahko bi navedel mnogo konkretnih primerov iz današnjega mednarodnega življenja, ki potrjujejo to trditev. Mislim pa, da to ni potrebno, ker so to znane stvari. To pa tudi ne bi bilo koristno, ker bi nas lahko samo oddaljilo od osnovnega vprašanja.

Iz vsega tega pa vendar izhaja, da je naša dolžnost delati za nadaljnje izpopolnjevanje mednarodnopravnega sistema, na katerega se človeštvo opira v boju zoper napadalne sile. Ena izmed najpomembnejših smeri takšnega izpopolnjevanja je nedvomno ta, da se najprej, kolikor je najbolj mogoče, poudari teza — če tega že ni mogoče preprečiti — o možnosti, da se napadalnost prikriva z navidezno potrebo po samobrambi, nato pa da se — kadar že izbruhneje sovražnosti — napadalec hitro spravi v takšen položaj, da mora odkriti pred obličjem vsega človeštva prevzeti nase odgovornost za podaljšanje napadalne vojne, s tem pa tudi za vse posledice, ki izhajajo iz tega.

V dosedanjem pravnem mehanizmu, na katerega se opira OZN, so v tem pogledu velike praznine, ki jih utegne napadalec izrabiti sebi v prid pri svojem manevriranju. Vendar pa se OZN n. pr. ni praktično ukvarjala — razen v okviru splošnih načel Ustanovne listine OZN — s splošnim urejanjem vprašanja, kako naj država ravnava v primeru, če se zaplete v sovražnosti, in kako naj takšna država manifestira svojo voljo za ohranitev miru. Prav tako naša organizacija doslej še ni izdelala nobenih splošnih pravic, ki bi imela namen, preprečiti zlorabo pravice do samobrambe. Razumljivo je, da bi v določenem trenutku napadalec lahko takšne pomanjkljivosti uspešno izrabil, če ne za drugo, pa vsaj za to, da pridobi čas.

III.

Razen tega ne smemo pozabiti, da se te pomanjkljivosti lahko zelo škodljivo odražajo tudi v delu samih odgovornih organov OZN. Po sedanjih praksah pri zatiranju agresije je bilo vse prepučeno edinole praktični presoji, ki naj jo ob konkretnem nastanku obojestranih sovražnosti napravi Varnostni svet oziroma Generalna skupščina. Glede na to nujno igrajo subjektivni politični kriteriji veliko vlogo.

Ne trdim pa, da v vsem tem ni tudi pozitivnih elementov. Konec koncev OZN ni sodišče, ampak politična organizacija, v kateri so se zbrali narodi na enakopravni podlagi, da bi se s skupnimi močmi trudili za ohranitev miru. V tem smislu je realistična praktična presoja o razmerju sil v določenih primerih morda lahko koristnejša kot pa abstraktno razglabljanje na temelju nekih konkretnih norm mednarodnega prava. Vsako pretiravanje v tej smeri pa prav gotovo negativno vpliva na zaupanje narodov v OZN. Prav zato smo mnenja, da bi bilo treba pravni mehanizem, na katerega se opira OZN pri svojih prizadevanjih za zatiranje agresije, spopolniti, dopoljevati in razširiti.

Mi pa smo od konca vojne do danes zelo malo storili v tej smeri in ni dvoma, da bi tako prizadevanje samo koristilo okrepitvi vloge OZN, če bi v borbi proti napadu subjektivne politične kriterije kjer koli in kolikor je to mogoče, zamenjali z določenimi objektivnimi merili oziroma konkretnimi pravnimi normami, po katerih bi se morale ravnati vse države. O tem nam govori tudi pouk iz dosedanjih izkušenj na tem področju. Po dosedanjih praksah se je napadna država obrnila na Varnostni svet. Po pojasnjevanju in razpravi, ki je lahko zelo dolga, je Varnostni svet sprejel svoj sklep in poslal strankam poziv ter priporočilo, naj ustavijo sovražnosti, seveda ob pogovoru, če se v svetu zagotovo potrebna kvalificirana večina. Pri tem že izgubimo določen čas, ki praktično mora koristiti samo napadalcu. V tem pogledu stvari prav nič ne spreminjajo tudi sklepi, ki smo jih sprejeli na tem zasedanju.

Nadalje nam dosedanja praksa dokazuje, da vsaka država, ki je uporabila obojestrano silo kot orožje nacionalne politike, trdi, da je bila napadna in da uporabljala silo samo zaradi zavrnitve napada. Z drugimi besedami, stranke se druga drugo obtožujejo, da je nasprotnik napadalec. Te medsebojne obtožbe temelje na umetnih ali samovoljnih dokazih ali dvomih. Vse to mora nujno zamotati že tako in tako zapleteni postopek pred Varnostnim svetom oziroma pred Generalno skupščino. In končno dosedanja praksa dokazuje, da so države, ki niso neposredno v sporu, čestokrat nagujene, da zavzamejo svoje stališče do spopadlih strank ne po njihovemu ravnaju, temveč po svojem političnem odnosu do te ali one stranke. V takih primerih se lahko zgodi, da razprave tu v OZN ne le ne bodo pripomogle k rešitvi, temveč bodo celo poglobile in razširile spopad. Razen tega moramo upoštevati, da se sovražnosti več in večjejeje po klasičnih pravilih, da je treba vojno napovedati. Vojna napoved, ki je bila objavljena pred sovražnostmi, je bila pravni dokaz, kdo

Nadaljevanje na 2. strani.

Ob 9. uri dopoldne je volil na volišču na Vrtači predsednik vlade LRS Miha Marinko

uredili v lastni dvorani, ki so si jo preuredili s prostovoljnimi delom. Na 17. terenu v II. rajonu, kjer prebiva precej delavcev iz Litoostroja, je bil že v zgodnjih jutranjih urah velik naval. Med prvimi je prišel na volišče predsednik upravnega odbora Litoostroja Jelocnik, ki je pripovedoval, da so delavci Litoostroja med tekmovanjem v čast desetletnici OF, dvignili izpolnjevanje plana za 10%. V terenski odbor so izvolili nad polovico delavcev Litoostroja.

V 21 VASEH V TOLMINSKEM OKRAJU SO KMETJE ODDALI 95.000 KG KROMPIRJA IZ PROSTIH VIŠKOV

Prva poročila iz tolminskega okraja navajajo vrsto vasi, v katerih so oddali svoje glasove že do 8. ure vsi volivci. Med prvimi so bili frontovci iz vasi Zabče in Zadol, kje so volitve zaključili do 5. ure. Do 7. ure so zaključili volitve tudi v Podklopcu, Logu, Jezerci, Magoldu, Kramarici, Posku in Rudnici. V Idrijskem so delali po opravljenih volitvah pri gradnji zadržnega doma, v breginjskem kotu pa pri popravilu cest in vodovoda. V 21 vaseh so kmetje iz prostih viškov oddali 95.000 kg krompirja.

Številni delavci Litoostroja so volili na volišču 17 terena v Šiški

